

KURBAN, ALLAHA YAKLAŞMAKTIR

لَنْ يَنَالَ اللَّهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ كَذَٰلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَيْكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ

“Kurban olarak kestiğiniz hayvanların ne etleri Allah’a ulaşır ne de kanları; O’na ulaşacak olan sadece sizin takvânızdır. Evet, Allah onları sizin istifadenize sundu. Öyleyse size verdiği bu imkânlar/nimetler sebebiyle Allah’ı tâzimle anın. (Ey Peygamber!) İyilik yolunu tutanları müjdele!” (Hac 22/37)

MUHTEREM KARDEŞLERİM!

Sözlükte yaklaşmak, Allah’a (rahmetine) yakınlaşmaya vesile olan şey anlamlarına gelen **Kurban**; dinî bir terim olarak, Kurban, Kurban Bayramı günlerinde ibâdet maksadıyla, belirli şartları taşıyan hayvanı usulüne uygun olarak kesmeyi ve bu amaçla kesilen hayvanı ifade eder. Arapça'da "Udhiyye" denir.

Bir ibadet olarak kurban, insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanlık tarihi boyunca hemen bütün ilahi dinlerde kurban kesmek, insanı Allah’a manen yaklaştıran bir ibadet sayılmıştır. Kur’an’ı-Kerim’de Hz. Ademin iki oğlunun Allah’a kurban takdim ettiklerinden haber verilmesi (Maide 5/27), bunun yanında bir başka ayette ilahi dinlerin hepsinde kurban hükmünün varlığına işaret edilmesi (Hac, 22/34), hayli değişikliğe uğramış şekliyle de olsa kurbandan Yahudilik ve Hıristiyanlıkta da söz edilmesi bu ibadetin ne kadar eskilere dayandığını göstermektedir.

Hz. Adem’in oğullarıyla başladı “kurban” ... Allah, Âdem (a.s) “ın oğullarından kurban kesmelerini istemişti. Habil, malının en güzelini, Kabil de en cılızını Rabbi’ne sunmuştu. Allah (c.c) da sadece samimiyetle yapabileceğinin en güzelini yapan Habil’in kurbanını kabul etmişti. Kabil’in kabul olmayan kurbanı, Habil’in kabul olan kurbanı. Habil Hakk’a kurban oldu... Alemlerin Rabbine teslim oldu.. “Kardeşim, beni öldürmek için elini uzatsan bile, ben seni öldürmek için el uzatmam.

إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

” Ben Allah’tan korkarım.” (Mâide, 5/28) dedi Takva sahibi Habil...elini kana bulamayı reddetti. Kabil ise kurbanı kabul edilmeyince Habil’i öldürdü.

İşte Tevhid ve teslimiyet abidesi Hz. İbrahim. Nemrut'a karşı verdiği tevhid mücadelesinde can sınavından geçen ve bu sınavı başarıyla veren Hz. İbrahim bu kez "can yarısı" sınavındadır... Allah ona yumuşak huylu, salih bir evlat nasip eder. Bu İsmail (a.s.) dır. Gördüğü sâdık bir rüya üzerine Hz. İbrahim oğluna şöyle der:

قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَى قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ □
سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ

“Yavrum, ben rüyamda seni boğazladığımı gördüm. Düşün bakalım, ne dersin?” dedi. O da, “Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın”. (Saffât, 37/102) Çok zor bir imtihandır bu... Emri yerine getirmek veya oğul sevgisiyle ihmale yönelmek. O emri yerine getirdi... Çünkü o evlat konusunda imtihanı, İsmail’ini bebek yaşta kuş uçmaz kervan geçmez bir mekânda yapayalnız bırakırken vermişti. Ciğerpareisi İsmail’ini yanına aldı...onu kurban edeceği mekâna doğru yürümeye başladı... “Nihayet her ikisi de (Allah’ın emrine) boyun eğip, İbrahim de onu (boğazlamak için) yüz üstü yere yatırınca ona, şöyle seslendik: “Ey İbrahim!” “Gördüğün rüyanın hükmünü yerine getirdin. Şüphesiz biz iyilik yapanları böyle mükâfatlandırırız.”

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ

” Şüphesiz bu apaçık bir imtihandır.” Biz, (İbrahim’e) büyük bir kurbanlık vererek onu (İsmail’i) kurtardık. Sonradan gelenler arasında ona güzel bir ad bıraktık. İbrahim’e selâm olsun.” (Saffât, 37/103-109)

İbrahim Halilullah'ın sünnetidir kurban. İlk onda tulû etmiş bir bayram... Rabbimizden gelmişti ferman...İstenilen candı... Can!... Can ancak Allah’a, Allah için verilirdi. Onun için candan geçilirdi. İsmail boyun eğdi ilk bıçak darbesine. Ama bıçak kesmedi. Feda edilmişti can.. Dedik ya bu bu bir imtihan. Baba ve oğuldu bu sınavı birlikte kazanan. Onları kazandıran tereddütsüz iman.. İman bir kez daha vesveseyi, şeytanı ve şerri yendi. Bir kınalı koç ki, Hz. İsmail’e bedel yeryüzüne indi.

Kurban o gün, bu gündür durumu müsait olan müminlere bir imtihan olarak vazife kılındı. İslâm kardeşliğinin ve İslâmî yardımlaşmanın bir nişanesi, nefis terbiyesinin en ağır bir nüvesi olarak sürüp geldi günümüze değin... Hz. İbrahim’in fedakârlığı... Hz. İsmail’in teslimiyeti ... Her ikisinin Allah’ın rızasına ermek için birlikte sergiledikleri takva sırrı...

Kurban... İsmail olana sabır ve teslimiyet, İbrahim olana azim ve niyet... Kurban. Hz. İbrahim ile oğlu Hz. İsmail’in Yüce Allah’ın buyruğuna itaat

konusunda verdikleri başarılı imtihanı yâd etme... İşte 1400 senedir her yıl, dünyanın dört bir tarafından gelen hacılar Mina'da kurban kesmekte...

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ

” O hâlde, Rabbin için namaz kıl, kurban kes.” (Kevser, 108/2)

Kurban Meşrû Bir İbadettir

Kurban bir gelenek değil, İslâm'da, Kurban Bayramı'nda kurban kesmenin dinî bir hüküm oluşu Kitap, Sünnet ve icmâ ile sabit olup, hicretin 2. yılında konulmuştur. Kurban da zekât gibi Hicretin ikinci yılında meşrû kılınmıştır.

Kur'an-ı Kerîm'de şöyle buyuruluyor:

وَالْبُذْنُ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِّنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا حَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافَّ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

“Kurbanlık deve ve sığırlar, Allah'ın size olan nişanelerinden (Allah'ın size verdiği dinin alâmetlerinden) kıldık. Sizin için onlarda hayır vardır. O halde onları ön ayaklarından biri bağlı olduğu halde keserken üzerlerine Allah'ın adını anın. Yanları yere yaslandığı (yani canları çıktığı) vakit onların etlerinden yiyin, kanaat edip istemeyene de, isteyene de yedirin. Böylece onları sizin emrinize verdik ki, şükredesiniz.” (Hac,36)

وعن عائشة رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: مَا عَمِلَ آدَمِيُّ عَمَلًا يَوْمَ النَّحْرِ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ إِهْرَاقِهِ الدَّمَاءَ، إِنَّهَا لَتَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِقُرُونِهَا وَأَشْعَارِهَا وَأُظْفَافِهَا، وَإِنَّ الدَّمَ لَيَقَعُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى بِمَكَانٍ قَبْلَ أَنْ يَقَعَ فِي الْأَرْضِ فَطِيبُوا بِهَا نَفْسًا.

"Ademoğlu kurban bayramı günü, Allah katında kurban kesmekten daha sevimli bir iş yapmamıştır. Şüphesiz ki o kesilen kurban kıyamet günü boynuzları ve kılları ile gelir. Hiç şüphe yok ki, kurbanın kanı yere düşmeden önce Allah katında kabul görür. Öyle ise gönüllerinizi kurban ile hoş edin." (Tirmizî, Edâhî 1, (1493); İbnuMâce, Edâhî 3, (3126)

Peygamberimiz kurbanı tavsiye ederlerken kendileri bizzat kurban keserek de örnek olmuşlardır. Müslim'in rivayetine göre Enes (r.a.) şöyle demiştir :

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ يُضْحِي بِكَبْشٍ أَقْرَنَ فَحِيلَ

Ebu Said (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (sav) boynuzlu erkek bir koçu kurban etti" (Tirmizî, Edâhî 4, (1496); Ebu Dâvud, Dahâyâ 4, (2796); Nesâî, Dahâyâ 14, (7, 221); Müslim, Edâhî 19,)

Bir başka hadiste ise:

"Allah'ın Resûlü, beyaz renkli iki koç kurban ederdi." (*Müslim, Adâhî 3, İbnMâce, Adâhî, 2*)

DEĞERLİ MÜMİNLER!

Diğer bütün ibadetlerde olduğu gibi kurbanda da niyet ve ihlas şarttır.

Kısaca hatırlatalım ki "*ihlas*", bir işi, bir ibadeti başka bir şey için değil, sırf Allah rızası için yapmaktır. Kur'an'ı-Kerimde;

...لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ

"Onların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır. Fakat O'na sadece sizin takvanız ulaşır" (Hac,22/37) anlamındaki âyet, bütün ibadetlerin temel şartı olan "ihlas"a vurgu yapmaktadır.

Sevgili Peygamberimiz de, bu hususu şöyle ifade etmektedir:

إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَىٰ

"Amellerin kıymeti ancak niyetlere göredir. Herkesin niyet ettiği ne ise, eline geçecek olan ancak odur."

MUHTEREM KARDEŞLERİM!

Kimler Kurban Kesmekle Yükümlüdür?

"Bir kimsenin kurban kesmekle yükümlü sayılması için dört şart aranır:

1. Müslüman olmak.
2. Akıllı ve buluğa ermiş olmak.
3. Yolcu olmamak, yani mukim olmak.
4. Belirli bir mali güce sahip bulunmak.

Dinen yolcu hükmünde olan kimse kurban kesmekle yükümlü değildir. Ancak yolcu hükmünde bulunan kimsenin tek başına veya mukimlerle birlikte kurban kesmesine bir engel yoktur.

Kurban kesmeyi vacip kılan zenginliğin ölçüsü, zekâtta ve Fıtır sadakasında aranan zenginlik ölçüsüyle aynı olup kişinin borçları ve asli ihtiyaçları dışında 20 miskal (85gr.) -başka bir görüşe göre ise 80.18gr.- altına, ya da buna denk bir paraya veya mala sahip olmasıdır." (*İlmihal II, TDV, s.4-5*)

Zengin Olan Karı-Kocadan Her birinin Kurban Kesmesi Gerekir mi?

İbadetlerde sorumluluk ve bu sorumluluğun bir neticesi olan ceza ve mükafat da bireyseldir. Bu nedenle, dinen zengin olan karı-kocadan her birinin ayrı ayrı kurban kesmesi uygun olur.

Kurbanlık Hayvanlarla İlgili Şartlar:

Hangi Hayvanlar Kurban Edilebilir?

"Dinen kurban olarak kesilmesi kabul edilmiş hayvan türleri şunlardır: **Koyun, keçi, sığır, manda, ve deve.** Ancak bu hayvanlardan (veya türdeşleri) kurban kesilebilir. Tavuk, kaz, ördek, deve kuşu, ceylan gibi hayvanların kurban olarak kesilmesi geçerli değildir.

Koyun ve keçi sadece bir kişi için; deve sığır ve manda ise yedi kişiyi aşmamak üzere ortaklaşa kurban olarak kesilebilir.

Koyun ve keçi cinsinden hayvanlar bir yaşını doldurduktan sonra kurban edilebilir. Sığır ve manda cinsinden hayvanlar iki yaşını, deve ise beş yaşını tamamladıktan sonra kurban olarak kesilebilirler." (*İlmihal II, TDV, s.6-7, kısaltılarak alınmıştır*)

Bir Hayvanın Kurban Olmasına Engel Olan Kusurlar Nelerdir?

Kötürüm derecesinde hasta, zayıf ve düşkün, bazı azaları eksik mesela bir veya iki gözü kör, kulakları ve boynuzları kökünden kesilmiş, dili kesik, dişlerinin tamamı veya çoğu dökülmüş, kuyruğu ve memesi kesik hayvanlar kurban olmaz. Ancak hayvanın doğuştan boynuzsuz, şaşı, topal ve deli, biraz hasta, bir kulağı delinmiş veya yırtılmış olmasında kurban açısından bir sakınca yoktur. Koyunun daha semiz ve lezzetli olması maksadıyla doğduğunda kuyruğunun kısmen veya tamamen kesilmesi kusur sayılmaz.

Kurbanın Sahih Olmasının Şartları:

1-Kurbanın sahih olabilmesi için belirlenmiş vakit içinde kesilmesi gerekir.

Kurban, Kurban Bayramının ilk üç günü bayram namazının kılınmasından 3. günün akşamına kadarki süre zarfında kesilebilir.

Enes (r.a)'ten rivayet edilen bir hadiste Rasulullah (sav) şöyle buyuruyor:

"Kim namazdan önce kurban keserse bunu iade etsin. Her kim namazdan sonra keserse onun bu ibadeti tamam olur ve Müslümanların sünnetine uymuş olur." (Buhari, İydeyn, 5,10; Müslim, Edahi, 1-4)

Bayram namazı kılınmayan yerlerde sabah namazı vaktinden itibaren kesilebilir. Kurbanın bayramın 1. günü kesilmesi daha faziletli görülmüş, kesimin gündüz yapılması tavsiye edilmiştir.

2-Kurbanın ibadet niyeti ile kesilmesi şarttır. Ortaklaşa kesilen kurbanda, ortaklardan birinin sadece et elde etme niyetiyle iştiraki diğerlerinin kurbanını geçersiz kılar.

Bir kimse tek başına kesmek üzere aldığı büyükbaş hayvana, sonradan altı kişiye kadar ortak kabul edilebilir.

Kurban niyetiyle alınan hayvan kesilmeden önce ölürse, zengin kimsenin tekrar kurbanlık satın alması gerekir, fakir için gerekmez.

Kurban kesen kişiler yanlışlıkla birbirlerinin hayvanlarını kesseler, her kesilen kurban, sahibinin kurbanı olmak üzere sahih olur. " (*İlmihal II, TDV, s.7-8, kısaltılarak alınmıştır*)

Kesim İşlemi Nasıl Yapılmalıdır?

Hayvan kesim yerine incitilmeden götürülür, kesilecek zaman da kibleye karşı ve sol tarafı üzerine yatırılır. Elinden geldiği sürece her mükellefin kurbanını kendisinin kesmesi menduptur, değilse bir başkasına vekalet verip kestirir. Kurban sahibinin kesim esnasında orada hazır bulunması müstehaptır. Ayrıca, çevre temizliği ve ekolojik dengenin korunması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Kurbanı kesen kimse hayvana eziyet vermemeye özen göstermeli, bıçağı hayvana göstermemeli ve keskin bıçak kullanılmalıdır.

Peygamber Efendimiz (SAV) bu konuda bakınız ne buyuruyorlar:

عن شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ. فَإِذَا قَتَلْتُمْ فَأَحْسِنُوا الْقِتْلَةَ! وَإِذَا ذَبَحْتُمْ فَأَحْسِنُوا الذَّبْحَةَ وَلْيُحِدَّ أَحَدُكُمْ شَفْرَتَهُ وَلْيُرِخْ ذُبِيحَتَهُ. أَخْرَجَهُ الْخَمْسَةُ إِلَّا الْبَخَارِيَّ. «الْقِتْلَةُ وَالذَّبْحَةُ» بِكسر أولهما: الحالة، وبفتحة: المرة الواحدة من القتل والذبح . وهو المصدر .

Şeddâd İbnu Evs (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdu ki: "Allah Teâlâ hazretleri, her şeyde iyiliği emretmiştir. Öyleyse öldürdüğünüz zaman öldürmeyi iyi yapın. Kesecek olursanız kesmeyi iyi yapın. Bıçağın ağzını bileyin. Hayvana (zahmet vermeyin) rahat ettirin." [Müslim, Sayd 57, (1955); Tirmizî, Diyât 14, (1409); EbûDâvud, Edâhi 12, (2815); Nesâî, Dahâya 22, (7, 227); İbnuMâce, Zebâih 3, (3170)]

KURBAN PAYLAŞMAKTIR

Kurban; evine et girmeyen bir yoksulun sofrasında katık olabilmenin hazzını yaşamaktır. Açlıktan ağlayan çocukları davet etmektir merhametin sofrasına... Ümidi paylaşmaktır kurban... Tebessümü bölüşmektir.

Dünyanın bir ucunda duası arşa ulaşanlara nasibi dağıtmanın adıdır kurban... Kimsesize, öksüze, yolda kalmışa, yoksula, sadece et takdim etmek değil, aynı zamanda sevgi ve kardeşlik duygularını sunmaktır kurban...

Mümin, Hz. Peygamber'in, kurban etinin üçe taksim edilip, bir bölümünün kurban kesemeyen yoksullara dağıtılması, bir bölümünün akraba, tanıdık ve komşularla paylaşılması, bir bölümünün de eve ayrılması tavsiyesine uyarken paylaşmanın çoğalmaya vesilesine şahit olur.

“... Kurban etlerini istediğiniz kadar yiyiniz, kendiniz için ayırınız ve dağıtarak sevabını Allah’tan bekleyiniz. Şunu iyi bilin ki, bu bayram günleri; yeme, içme ve Allah azze ve celle’yi zikretme günleridir.” (Ebû Dâvud, “Dahâyâ”, 10) buyruğunu yerine getirirken de ikramın, infakın, sosyal dayanışma ve yardımlaşmanın, en güzel örneğini sergiler.

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ

“İyiliğin karşılığı, yalnız iyiliktir.” (Rahmân, 55/60) âyet-i kerimeleri de Allah rızası için yapılacak hiçbir iyiliğin karşılıksız kalmayacağını belirtmektedir. Kurban ne et ne de kandır, gönülleri birbirine yakınlaştıran ilahî bir ikramdır. İhtiyaç sahiplerini bir nebze de olsa sevindirmek ve onları hatırlamak, Allah’ın bize verdiği nimetleri fakir ve yoksullarla kardeşlik duyguları içinde paylaşmaktır Kurban.

VEKALETLE KURBAN

Vekâletle kurban; kendi komşumuzu unutmama, fakirleri, yetimleri, ülkemize sığınmış muhacirleri ihmal etmeme, tarihin milletimize yüklediği misyon gereği dünyanın en ücra köşelerinde her sene bizi bekleyen fakir, yetim, mağdur, mazlum, darlık, yokluk ve kıtlık içinde yaşayan, senede bir defa olsun bir lokma ete muhtaç kalmış insanlara milletimizin iyilik, merhamet ve hayır elini taşımaktır.

Hem ateşler içinde yanan coğrafyamızın hem de insanlığın umudu, mazlumların hamisi milletimizin ortak imzasını attığı bir sevgi ve muhabbet mektubunu onlara ulaştırmaktır.

Vekâletle kurban; aslında kurbanları değil kurban kesmeyi adayan yüreklerden kanatlan en güzel duaları din kardeşlerine taşımaktır. Yüklendiği

emanetin ve üzerindeki vebalin farkında olarak kapıları çalmak, yıkık gönüllü insanlarla gani gönüllü insanlar arasında bir gönül köprüsü oluşturmaktır. İşte Sevgili Peygamberimizin;

الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلُهُ

“Hayra sebep olan o hayrı işlemiş gibidir” (Tirmizî, İlim, 14) buyruğuyla hareket ederek her yıl olduğu gibi bu sene de vekâleten kurban kesim organizasyonu düzenlenmekte...

Diyanet İşleri Başkanlığımız, Türkiye Diyanet Vakfı ile birlikte yılların verdiği tecrübeyle milletin emanetine sahip çıkıyor ve Afrika’dan Asya’ya, Uzakdoğu’dan Güney Amerika’ya, adını dahi duymadığımız birçok yoksul ülkeye, belki hiç görmediğimiz, hata tanımadığımız aç, bî ilaç ve muhtaç kardeşlerimize Kurban vekaletlerini ulaştırıyor ve kurbanlar kesiliyor.

“Kurbanını Paylaş Kardeşinle Yakınlaş...” sloganıyla başlatılan bu kampanya ile Kesilen kurbanlar yurtiçinde ihtiyaç sahiplerine, sığınmacılara, Kur'an kurslarına ve öğrenci yurtlarına dağıtılırken, yurt dışında ise açlık, yoksulluk ve iç çatışmaların yoğun olduğu mazlum kardeşlerimize dağıtılmakta...

Kurbanlarını Türkiye Diyanet Vakfı aracılığıyla kestirmek isteyen kardeşlerimiz, Müftülüklerimiz, din görevlilerimiz veya bankalar aracılığıyla, ya da doğrudan online bağış olarak internetten bu kampanyaya katılabilir.